

Lietuvos mokslo politikos ir finansavimo nuostatos bei perspektyvos

Laima Taparauskienė |
Studijų, mokslo ir technologijų departamentas

Lietuvos tvaraus vystymosi iššūkiai 2023-2027 metų laikotarpiui
Mokslinė praktinė konferencija | 2022 m. spalio 26 d.

Susitarimas dėl Lietuvos švietimo politikos

Valstybės biudžeto asignavimai MTEP veiklai aukštajame moksle ir valdžios sektoriuje, palyginti su BVP, procentai (2024 – 0,75, 2030 - 1)

Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planas (VPNĮP)

Valdžios sektoriaus išlaidos MTEP, palyginti su BVP, procentai (2024 – 0,75)

Nacionalinis pažangos planas (NPP)

Visos MTEP išlaidos, palyginti su BVP, procentai (2025 – 1,5, 2030 – 2,2)

- MSI tyrėjų darbo užmokestis iki 2024 m. pasieks 150 proc. VDU
(Įsipareigojimas pagal Susitarimą dėl Lietuvos švietimo politikos ir VPNĮP. NPP atveju šis rodiklis numatytas Mokslo plėtros programos priemonių lygmeniu)
- ⚠ Siekiant įgyvendinti įsipareigojimus iki 2030 m. mokslo sričiai aktuali NPP finansinių projekcijų peržiūra

NPP 2021-2030 | Mokslo plėtros programos uždaviniai

ŠMSM

1 strateginis tikslas

Pereiti prie mokslo žiniomis, pažangiosiomis technologijomis, inovacijomis grįsto darnaus ekonomikos vystymosi ir didinti šalies tarptautinį konkurencingumą

1.1. Stiprinti žmonių išteklius ir kompetencijas aukšto lygio mokslui ir mokslu grįstoms technologijoms kurti

✓ *Tyrėjai*

1.2. Kurti aukšto lygio mokslo žinias, didinančias šalies konkurencingumą

✓ *Aukšto lygio MTEP*

1.3. Skatinti mokslui imlaus verslo kūrimąsi bei mokslo ir verslo bendradarbiavimą ir plėtoti verslumo kultūrą mokslo ir studijų institucijose

✓ *Žinių perdavimas ir bendradarbiavimas*

3 strateginis tikslas

Didinti švietimo įtrauktį ir veiksmingumą, siekiant atitikties asmens ir visuomenės poreikiams

3.7. Plėtoti mokslu grįstas studijas, geriau panaudojant laisvųjų mokslinių tyrimų potencialą, ir prisidėti prie Lietuvai ir pasauliui aktualių iššūkių sprendimo

✓ *Mokslas visuomenės iššūkiams*

Sprendžiamos problemos | NPP lygmens uždavinių rodikliai

ŠMSM

Tyrėjai

1. Aukšto tarptautinio lygio **tyrėjų trūkumas** Lietuvos mokslo sistemoje

- Naujų **daktaro laipsnį** apsigynusiųjų **skaičius** 1000 gyventojų (dabar – 0,9, 2030 – 1,5)
- **Tyrėjų** mokslo ir studijų institucijose (MSI) **dalis** nuo visos darbo jėgos (dabar – 0,46, 2030 – 0,5)

Aukšto lygio MTEP

2. **Stinga** aukšto tarptautinio lygio **MTEP rezultatų**
3. Nepanaudotas **dalyvavimo tarptautinėse MTEP programose** potencialas

- **Publikacijų**, patenkančių tarp 10 procentų pasaulyje dažniausiai cituojamų mokslinių publikacijų, **dalis** (dabar – 4,78, 2030 – 10)
- MSI **MTEP pajamų dalis** iš ES ir tarptautinių programų (dabar – 4,8, 2030 – 15)

Žinių perdavimas ir bendradarbiavimas

4. Neišplėtoti MSI „**trečiosios misijos**“ (verslumo, žinių ir technologijų perdavimo) pajėgumai
5. Žemas **verslo sektoriaus MTEP** ir absorbcinis MTEP potencialas

- MSI **MTEP pajamų dalis** iš Lietuvos **verslo įmonių** (dabar – 2,7, 2030 – 4,3)
- MSI **MTEP pajamų dalis** iš **užsienio verslo įmonių** (dabar – 0,8, 2030 – 2,7)

Mokslas visuomenės iššūkiams

6. Neišnaudojamas Lietuvos mokslo potencialas sprendžiant valstybei bei visuomenei kylančius iššūkius ir didinant studijų kokybę

- **Valstybės biudžeto asignavimų dalių**, skirtų **mokslo ir studijų veikloms** vykdyti, tarpusavio **santykis** (dabar – 34:66, 2030 – 45:55)
- Tarptautinių mokslinių **publikacijų**, parengtų **su bendraautoriais iš užsienio** (dabar – 872, 2030 – 1200)

Gerinti mokslo ir studijų aplinką

Priemonės rodikliai:

- MSI tyrėjų atlyginimas;
- priimtų į doktorantūrą skaičius;
- daktaro laipsnį įgijusiųjų skaičius;
- tarptautinių mokslo duomenų bazių prenumeratų skaičius;
- duomenų bazių duomenų įrašų skaičius;
- Pritrauktų tyrėjų iš užsienio skaičius.

Stiprinti inovacijų ekosistemas mokslo centruose

Priemonės rodikliai:

- pasirašytų programos „Europos horizontas“ sutarčių skaičius;
- MSI pajamos už ūkio subjektų (įskaitant viešojo sektoriaus institucijas) užsakymus;
- pateiktų patentų paraiškų skaičius;
- publikacijų skaičius;
- atžalinių įmonių skaičius;
- MSI gautų MTEP užsakymų skaičius.

Įgyvendinti misijomis grįstas mokslo ir inovacijų programas

Priemonės rodikliai

(produkto lygmens iš RRF):

- įgyvendintų MTEP projektų skaičius;
- sukurtų kompetencijos centrų skaičius.

Gerinti mokslo ir studijų aplinką |

●●● Numatomos veiklos

ŠMSM

- Tyrėjų gebėjimų stiprinimas, didinant tyrėjų karjeros patrauklumą, ir protų cirkuliacijos skatinimas
 - ES 2021-2027, 35 mln. Eur
- Įsijungti į Europos atvirojo mokslo debesį
 - ES 2021-2027, 10 mln. Eur

MPP rodikliams aktualios kitos veiklos:

- ✓ Bazinio MTEP finansavimo MSI didinimas
- ✓ Studentų MTEP veiklų skatinimas
- ✓ Valstybės finansuojamų doktorantūros vietų skaičiaus didinimas
- ✓ Podoktorantūros stažuočių plėtra ir skatinimas
- ✓ Tarptautinių mokslo duomenų bazių prenumeravimas
- ✓ Įsijungimas į tarptautines mokslinių tyrimų infrastruktūras
- ✓ LITNET modernizavimas

Tyrėjai

Darbo užmokesčio MSI tyrėjams didinimas iki 150 proc. nuo VDU

Stiprinti inovacijų ekosistemas mokslo centruose |

○●● Numatomos veiklos

ŠMSM

- Taikomųjų MTEP vykdymo skatinimas
 - ES 2021-2027, 92 mln. Eur
- Didinti mokslo tarptautiškumo lygį
 - ES 2021-2027, 70 mln. Eur
- Žinių perdavimo ir komercinimo sistemos stiprinimas (MSI inovacijų ir technologijų centrai)
 - ES 2021-2027, 32 mln. Eur
- Mokslo vadybos ir žinių komercinimo gebėjimų mokslo ir studijų institucijose stiprinimas (spin-off)
 - ES 2021-2027, 41 mln. Eur

MPP rodikliams aktualios kitos veiklos:

- ✓ Konkursinės mokslinių tyrimų programos (VB)
- ✓ Misijomis grįstų mokslo ir inovacijų programų vystymas (VB)
- ✓ Mokslininkų inicijuoti projektai (VB)

Aukšto lygio MTEP

„Europos horizonto“ akceleravimo planas
(RRF) (40 mln. Eur)

įskaitant

Mokslo ir inovacijų pareigūnus ministerijose ir LRVK

Pirmieji kvietimai:
2022 m. IV ketv.

Taikomųjų MTEP vykdymo skatinimas

ŠMSM

ES2021-2027 m. – 92 mln. Eur

● **Pareiškėjai:**

Mokslo ir studijų institucijos (galimi partneriai)

● **Kvietimai:**

- Kasmetiniai kvietimai nuo 2022 m..
- 10 proc. kiekvieno kvietimo sumos skiriama kolegijoms (nesant pareiškėjų – grįžta į bendrą kvietimo krepšelį visoms MSI).

● **Projektai:**

Dviejų tipų projektai:

1. iki 200 tūkst. Eur vertės – 2 metų trukmės;
2. Iki 500 tūkst. Eur vertės (su verslo partneriu) – 3 metų trukmės.

Finansuojama MTEP veikla ir įranga.

Įrangai galima skirti iki 20 proc. projekto lėšų.

Tinkami projektai – nuo 4 technologinės parengties lygio.

Didinti mokslo tarptautiškumo lygį

ES 2021-2027 m. – 70 mln. Eur + valstybės biudžetas – 263 mln. Eur

● **Pareiškėjai:**
Mokslo ir studijų institucijos,
LINO biuro ir NCP poveiklų atveju – LMT

● **Kvietimai:**

- Kasmetiniai kvietimai nuo 2023 m..
- LINO biuro ir NCP poveiklių atveju – valstybės planavimas.

● **Poveiklės:**

1. ES partnerysčių projektai – 16 mln. Eur;
2. EUREKA projektai – 16 mln. Eur;
3. Seal of excellence ir ES iniciatyvų projektai – 22 mln. Eur;
4. Integracijos į Europines infrastruktūras projektai - 9 mln. Eur;
5. LINO biuro projektas – 4 mln. Eur;
6. NCP tinklas – 2 mln. Eur.

Valstybės biudžeto lėšas numatoma skirti dalyvavimui ES partnerystėse ir Teamingo/ Wideningo projektams.

Žinių perdavimo ir komercinimo sistemos stiprinimas

ŠMSM

ES 2021-2027 m. – 32 mln. Eur

Pareiškėjai:

Mokslo ir studijų institucijos (MSI inovacijų ir technologijų perdavimo centrai)

Kvietimai:

- Du kvietimai – 2024 m. ir 2027 m., užtikrinant projektų tęstinumą antru kvietimu.
- Numatoma vieno kvietimo metu finansuoti 16 MSI inovacijų ir technologijų perdavimo centrų, tikimasis, kad keturi jų – kolegijose.

Projektai:

- Projekto vertė – iki 1 mln. Eur.
- Finansuojama mokslo vadybos, komercinimo veikla, darbo užmokestis, intelektinės nuosavybės apsauga.
- Projekto trukmė – 3 metai.

Mokslo vadybos ir žinių komercinimo gebėjimų mokslo ir studijų institucijose stiprinimas (*spin-off*)

ŠMSM

ES 2021-2027 m. – 41 mln. Eur + valstybės biudžetas – 19 mln. Eur

● Pareiškėjai:

Mokslo ir studijų institucijos, atžalinės įmonės

● Kvietimai:

- Kasmetiniai kvietimai nuo 2022 m..
- ES2021-2027 m. lėšos skirtos atžalinių įmonių MTEP projektams.
- Valstybės biudžeto lėšomis užtikrinamas tolimesnis atžalinių įmonių produktų vystymas iki jų patekimo į rinką - būtinos produktų sertifikavimo, licencijavimo paslaugos.

● Projektai:

- Projekto vertė – iki 200 tūkst. Eur.
- Finansuojama atžalinių įmonių MTEP veikla ir įranga.
- Projekto trukmė – iki 15 mėnesių.

Konkursinės mokslinių tyrimų programos

ŠMSM

Valstybės biudžetas – 178 mln. Eur

● Pareiškėjai:

- ✓ Mokslo ir studijų institucijos (galimi partneriai)

● Kvietimai:

- Kasmetiniai kvietimai nuo 2023 m., 2025 m., 2027 m., 2029 m..
- Kiekvieno kvietimo metu skelbiamas konkursas visoms penkioms konkursinėms mokslinių tyrimų programoms (tik 2023 m. – 4 programos, nes nauja Lituanistikos mokslo ir sklaidos programa pradedama 2025 m., jai taikomas tęstinis kvietimas).

● Projektai:

Dviejų tipų projektai:

1. iki 400 tūkst. Eur vertės – 2 metų trukmės;
2. Iki 450 tūkst. Eur vertės – 3 metų trukmės.

Finansuojama MTEP veikla ir įranga.
Orientacija į žemesniuosius technologinės parengties lygius.

Mokslininkų inicijuoti projektai

ŠMSM

Valstybės biudžetas – 63 mln. Eur

Pareiškėjai:

- ✓ Mokslo ir studijų institucijos (galimi partneriai)

Kvietimai:

- Kasmetiniai kvietimai nuo 2023 m..
- Skatinamas *blue sky research* / laisvųjų mokslinių tyrimų vykdymas.
- Konkursai vykdomi sudarant atskirus krepšelius: patyrusiems ir jauniems tyrėjams; socialinius ir humanitarinius mokslus atskiriant į atskirą grupę. Numatomas atskiras krepšelis partnerystei su verslu.

Projektai:

- Projekto vertė – iki 200 tūkst. Eur.
- Finansuojama MTEP veikla ir įranga. Nėra apribojimų technologinės parengties lygiais.
- Projekto trukmė – 3 metai.

Programos „Europos horizontas“ akceleravimas

ŠMSM

RRF – 40 mln. Eur

 Veiklos pavadinimas	 Tikslinė grupė	Planuojamos lėšos, tūkst. eurų	Minimalus siekiamas veiklos įgyvendinimo rodiklis	
			Produkto rodiklio pavadinimas	Sk. reikšmė 2026 m.
Parama startiniams MTEP projektams ir galimybių studijoms su institucijų kelrodžiais sėkmingam dalyvavimui programos „Europos horizontas“ (EH) kvietimuose skatinti	MSI, labai mažos įmonės, MVĮ	2500	Finansuotų projektų skaičius, vnt.	90
Parama narystei ir veiklai tarptautiniuose tinkluose, generuojančiuose iniciatyvas ir EH programos tematikas	MSI, asocijuotos verslo struktūros, klasterių koordinatoriai	3000	Narysčių tarptautiniuose tinkluose skaičius, vnt.	40
Parama mokslo ir verslo kompetencijų stiprinimui rengti tarptautines projektų paraiškas MTEPI veikloms finansuoti	MSI, MVĮ, DI, projektų vadovai, mokslinių tyrimų grupių vadovai, verslo plėtros vadovai	4000	Organizuotų grupinių konsultacijų skaičius, vnt.	27
			Suteiktų konsultavimo / ekspertų paslaugų skaičius, vnt.	240
Parama projektams, gavusiems EK SoE ženklą, MSCA, Europos mokslo tarybos, Pažangos sklaidos ir mokslinių tyrimų erdvės teigiamai įvertintiems, tačiau dėl lėšų trūkumo negavusiems EK finansavimo projektams	MSI, MVĮ	19500	Finansuotų projektų skaičius, vnt.	24
EH programos NCP tinklo plėtra ir veiklos stiprinimas	MITA, LMT	2000	Sukurtų ir išlaikytų EH programos NCP pareig. skaičius, vnt.	15
Parama Lietuvos dalyvavimui tarptautiniuose ES koordinavimo iniciatyvų projektuose kofinansuoti	MSI	4000	Finansuotų projektų skaičius, vnt.	24
Mokslo ir inovacijų pareigūnų sistemos Vyriausybės institucijose sukūrimas ir įveiklinimas	Ministerijos, LRVK	3000	Sukurtų ir išlaikytų mokslo ir inovacijų pareigūnų pareigybių skaičius, vnt.	15
Parama veikloms, skirtoms ERA prioritetams įgyvendinti, siekiant institucinių pokyčių	MSI	2000	Finansuotų projektų skaičius, vnt.	32
Veiklos plano rezultato rodiklis: Lietuvos dalyvių pasirašytų dotacijos sutarčių skaičius EH programos finansuojamuose projektuose (kaupiamuoju būdu), vnt.				430

3. Įgyvendinti misijomis grįstas mokslo ir inovacijų programas |

○●● Bendro veikimo principai

ŠMSM

- ŠMSM ir EIM priemonę **planuoja ir įgyvendina kartu**
- NPP finansinės projekcijos priskiriamos ŠMSM ir EIM atsakomybei ir priemonė rengiama, tvirtinama ir įgyvendinama **bendru** švietimo, mokslo ir sporto ir ekonomikos ir inovacijų ministrų sprendimu
- Sukuriamas **projektų atrankos ir (ar) priežiūros komitetas**, į kurio sudėtį gali būti įtraukiami ir kitų institucijų atstovai, numatant, kad sprendimai dėl projektų finansavimo turi būti priimami juos suderinus su šiuo komitetu

Žinių perdavimas ir bendradarbiavimas
(ir 1.5 uždavinys inovacinei veiklai skatinti)

Misijomis grįstos mokslo ir inovacijų programos

(RRF) (77,7 mln. Eur)

Pirmieji kvietimai:
2022 m. IV ketv.

MTI tarybos patvirtintos misijų programų temos

Saugi ir įtrauki e-visuomenė

Informacinės ir ryšių technologijos

1.7 Rodiklis NPP Informacinių ir komunikacinių technologijų (ICT) sektoriaus sukuriama pridėtinė vertė, dalis nuo bendros pridėtinės vertės 4.6 proc iki 2025

10.3.1. rodiklis NPP Visuomenės dalis gebanti atpažinti vykdomas informacines atakas ir klaidinančią informaciją, 70 proc. Iki 2030 m.

10.5.1 rodiklis NPP Kibernetinio saugumo indeksas 98.5 iki 2030 m, Lietuva – 4 vieta ES

8.6.2. rodiklis NPP Gyventojų, kurie naudojami elektroniniu būdu teikiamomis viešosiomis ir administracinėmis paslaugomis, dalis (2019 m – 55 proc, 2025 – 68 proc, 2030 m – 85 proc.)

Sumani ir Klimatui neutrali Lietuva

Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos

1.6. rodiklis NPP Inžinerinės pramonės sektoriaus sukuriama pridėtinė vertė, dalis nuo bendros pridėtinės vertės 6.7 proc iki 2025

6.2 rodiklis NPP Išmetamų į atmosferą ŠESD kiekio pokytis ES ATLPS nedalyvaujančiuose sektoriuose, palyginti su 2005 m (-25%). iki 2030 m.

6.12 rodiklis. Atsinaujinančių energijos išteklių dalis nuo bendro galutinio energijos suvartojimo iki 50 proc. 2030 m.

Inovacijos sveikatai

Sveikatos technologijos ir biotechnologijos

1.5 rodiklis NPP Gyvybės mokslų sektoriaus sukuriama pridėtinė vertė, dalis nuo bendros pridėtinės vertės 3 proc 2025

2.8 ir 2.9 rodiklis NPP Vidutinė tikėtina sveiko gyvenimo trukmė (moterims +6; vyrams +6.6) iki 2030 m.

2.11.1. rodiklis NPP Gydytojų priemonėmis išvengiamas mirtingumas (mirusiųjų skaičius 100 tūkst. gyventojų 2017 m. – 186; 2025 m. – 150; 2030 m. – 100);

Misijomis grįstos mokslo ir inovacijų programos

ŠMSM

Valstybės biudžetas – 639 mln. Eur

● **Pareiškėjai:**

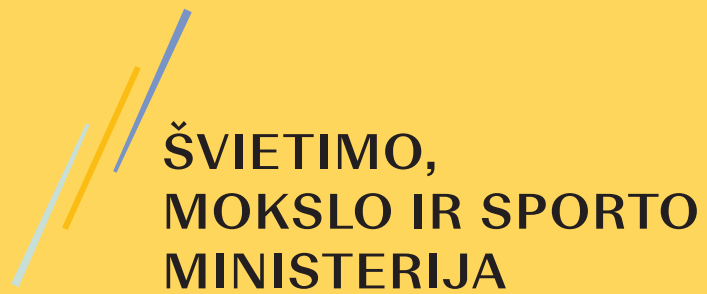
- ✓ Konsorciūmai sudaryti bent iš 2 MSI ir 2 verslo įmonių

● **Kvietimai:**

- Trys kvietimai – 2023 m., 2025 m., 2028 m.
- Kiekvieno kvietimo metu skelbiamas konkursas visoms trimis misijoms įgyvendinti (misijos pavirtintos MTI tarybos, RRF; misijų iššūkiai atitinka sumanios specializacijos aprėptį).

● **Projektai:**

- Projekto vertė – iki 25 mln. Eur.
- Finansuojama MTEP veikla ir infrastruktūra. Infrastruktūrai galima skirti iki 50 proc. projekto lėšų.
- Projekto trukmė – 5 metai.

Dėkojame